

Gorazd Trušnovec, Ljubljana

gorazd.trusnovec@urbanicebelar.si

Takole, naš planet je zaključil še eno elipso okrog sonca in obdobje, ko je bilo razpoložljive dnevne svetlobe najmanj, so naši predniki posvetili opazovanju lastnih čustev, hotenj ali misli, upajočemu prižiganju kresa in načrtom za prihodnost. To je tudi čas kot nalašč za bilance preteklega obdobja in sprejemanje novoletnih sklepov. Ker ni prav veliko zunanjih opravil, lahko skratka razmišljamo o nadaljnjih čebelarskih korakih.

Čeprav je na dnevnem sporedu tudi prisila družabnosti, je ta čas več kot primeren za prebiranje strokovne ali poljudne čebelarske literature, za razmislek o morebitnih drugačnih pristopih in o preizkušanju novosti. Pa tudi za načrtovanje strokovne rasti – ideja, da je lahko izobraževanje v nekem trenutku zaključeno, je že zdavnaj preživeta.

Foto: Gorazd Trušnovec

Bo letos kaj pobelilo čebelnjake na strehi Hotela Park?

Zimsko mirovanje

Za čebele pozimi naredimo največ, če jim omogočimo čim več miru. Glede civilizacijskega šuma in brnenja, ki ju povzroča življenje v mestih, doslej nisem zaznal, da bi bilo to kakor koli moteče za čebele, niti nisem opazil, da bi ta pomislek izpostavljale strokovne raziskave urbanega čebelarjenja. Prezimovanje ni nič drugačno kot kjer koli drugje.

Obiske ptic – predvsem sinice znajo biti nadležne za čebele – zaznavam zgolj pri panjih, ki so nameščeni na nekaterih vrtovih, visoko na strehah imajo čebele pred njimi mir. Ptiči jih ne obiskujejo in nadlegujejo, podobno v sezoni tako visoko skoraj ni opaziti os in sršenov, kar je ena od prednosti teh namestitev. Kot je pred mano že svetoval Ivan Esenko, pa je v takih primerih sinicam in drugim pticam smiselno ponuditi nadomestno hrano, kombinacijo lojnih pogač in semen, in tako lahko uživamo v letalskem vrvežu na vrtu tudi pozimi, čebele pa ostanejo lepo na varnem in čakajo na začetek novega življenjskega ciklusa.

Decembrsko sejmarjenje

Večino svojih medenih presežkov prodam oktobra, malo manj novembra in skoraj nič decembra. Redni odjemalci so zdaj že navajeni, da se na domu oglasijo v začetku jeseni s svojimi zabožki in se oskrbijo z letnimi zalogami oziroma ozimnico. To so tudi edini veliki kozarci medu, ki jih spravim v promet – vse drugo pakiranje je manjše in običajno tudi lepše oblikovano, kar je preprost pristop za doseganje višjih cen na kilogram.

Čebelarjeva opr...

Zimsko jutro v topli Kapadokiji

No, do decembra se vse to že zdavnaj zaključilo, le včasih pokliče še kakšen zamudnik za darila, pa še te količine so zelo majhne. Tako mi tudi zelo ustreza, da se znebim dobršnega dela letine, preden bi se moral začeti ukvarjati s kristalizacijo medu – naj se kupci sami odločijo, ali jim je bolj všeč oziroma sprejemljiv med v strjeni obliki ali ga bodo pred zaužitjem utekočinili sami. Pri tem se mi zdi pošteno, da jih vnaprej seznanim s procesom, ki se bo skoraj zagotovo slej ko prej začel, večinoma že pred decembrom, in da sta hitrost in oblika kristalizacije odvisni od zvrsti oziroma sezonske strukture

opravila v decembru

Foto: Gorazd Trušnovec

medu, ki so ga dobili v nesegreti in nefiltrirani obliki.

Enkrat ali dvakrat na leto se udeležim tudi kakšne sejemske prireditve. Prodajno nastopati na dogodku, na katerem sta istočasno več kot dva čebelarja, je sicer popolna traparija, a ker recimo društvo prejme za take zadeve dodatne točke na občinskih razpisih, si pač nadeneš profesionalni nasmešek in se odpraviš na ulico zapravljat čas, kljub zavedanju, da ob prezebanju v oblaku smoga in hlapov kuhanega vina ne boš dosegel niti minimalne študentske urne postavke. Res pa lahko ponudi ta priložnost

razvedrilo, ki ga ni mogoče kupiti: zabavo ob pogledu na popolnoma zgrožene obraze naključnih interesentov, ko slišijo, da gre za med, ki so ga nabrale čebele iz središča Ljubljane.

Kakor koli, starejši kot so otroci, večji del zime skušam preživeti kje na toplem v južnih krajih, in če mi uspe te načrte združiti s kakšnim mednarodnim čebelarskim projektom, sem še toliko bolj zadovoljen. Z delovanjem v različnih kulturnih okoljih verjamem, da ostajajo tudi možgani prožnejši, saj sicer prav vsako delo, in čebelarjenje ni tu nobena izjema, sčasoma zaide v bolj ali manj rutinske tirnice ... Tudi zaradi tega odklopa mi ustreza, da s prodajo viškov medu in drugih osnovnih čebeljih pridelkov, predvsem cvetnega prahu, ki ga kot prehransko dopolnilo resnično cenim in tudi z veseljem pridobivam, zaključim čim prej jeseni, najkasneje pa v novembru, kot tudi sicer vsa s čebelami doma povezana opravila.

Seveda pazim, da ostane zmeraj na zalogi vsaj sodček medu za

družino in prijatelje, ugotovil pa sem tudi, da solidni sezoni sledi slaba, tej pa potem katastrofalna, in potem spet od začetka. Zato sploh ne hitim čim več medu na vsak način spraviti v promet – varno uskladiščeni višek v hermetično zaprtih sodčkih in označen z ustreznimi loti bo zelo verjetno prišel prav že konec naslednjega poletja ... In smo spet pri cenovni politiki: raje imam višek medu za rezervo, kot da bi ga prodajal pod vrednostjo, ki mi jo predstavlja. V času, ko nas mesečno tepe inflacija, pa je to tudi precej varna oblika naložbe.

Poslednji udarec varojam

Ostane samo še en poseg, mimo katerega pač ni mogoče: obvezno zimsko zatiranje varoj. Tega izvajam pri vseh družinah, ne glede na predhodno zgodovino, saj je to najboljša popotnica za s tem nadležnim zajedavcem neobremenjen razvoj družin v naslednjem letu. V času zimskega solsticija, ko je Zemlja najbližje soncu, se po

Foto: Gorazd Trušnovec

Majhna količina medu v lični embalaži – višja dodana vrednost

mojem opažanju pogosto pojavi nekaj relativno toplih dni, ki so zelo primerni za izvedbo zimskega zatiranja varoj, saj čebele zaradi višjih temperatur niso tako tesno stisnjene v zimsko gručo, v kateri prezimujejo. Prva leta sem zimsko zatiranje izvajal s kapanjem sveže pripravljene raztopine oksalne kisline v skladu z navodili veterinarske službe oz. proizvajalca zdravil, in to se je obneslo čisto dobro, učinkovito in brez izgub. A nisem se mogel sprijazniti z zoprnim občutkom, da sredi zime polivam čebele z neko tekočino; morda gre pri tem samo za preveč antropocentričen pogled, a po nakupu sublimatorja uporabljam le še pristop z izparevanjem oksalne kisline. Pri tem mi tudi ni treba odpirati panjev oziroma na silo ločevati s propolisom zlepljenih naklad. Tu velja še zadnjič spomniti, da k temu delu ne kaže pristopati brez ustrezne zaščitne opreme: obrazne maske z odgovarjajočimi filtri, očali z zatesnitvijo in rokavicami. Z leti se tako ali tako stopnjuje obraba telesnih organov, in zakaj bi jo pospeševali z nevarnimi kemičnimi spojinami, če se temu lahko izognemo?

Kdaj točno izvesti zimsko zatiranje, je stvar osebne časovne organizacije. Praviloma to opravi nekje med sredino decembra in prvim tednom januarja. Pri tem uporabljam tudi ocene, v katerem trenutku bi lahko bila čebelja družina zanesljivo brez pokrite zalege. Zaradi toplih jeseni (tudi letošnje) je ta prisotna vedno dlje v zimski čas, ljudska modrost pa pravi, da znotraj gnezda ni (več) pokrite zalege, kamor bi se lahko pred našim zadnjim ukrepom skrile preostale varoje, približno tri tedne po prvi resni zmrzali. Pa srečno!

Namesto zaključka

V desetih letih, ki sem jih intenzivneje posvetil čebelarstvu, lahko pozoren človek, ki ni zaprt v

Uporaba sublimatorja za oksalno kislino je varna in preprosta.

sladkorni mehurček utopij, doma in po svetu sliši in vidi marsikaj. Veliko zaključkov in spoznanj sem za zdaj obdržal zase, da ne bi zvenel preveč črnogledo. Po eni od teorij poslovne psihologije, ki mi je precej blizu, je zelo dobro, če človek približno na deset let povsem zamenja panogo, saj lahko le tako v neko področje vnese svež in neobremenjen pogled ter drugačne zamisli. Ne vem, če sem že v tem položaju, a v nobenem primeru ni slabo imeti pripravljene izhodne strategije, če bi šlo vse skupaj, no, pač že nekam.

Čebelarjenje je mikrokozmos, ki daje vsaj majhno utvaro, da lahko nek košček vedno bolj kaotičnega

sveta kolikor toliko nadziraš in obvladaješ, in verjetno prav zaradi tega ostaja trajno privlačna dejavnost. Če sem s svojimi mesečnimi objavami vsaj kakšnega od bralcev, bralk spodbudil k razmisleku, ali je res smiselno, da se sam(a) ukvarja s čebelami, in ali lahko čisto iskreno zagotovi do sebe, čebel in do širšega okolja resno in odgovorno delovanje, potem moj trud verjetno ni bil zaman. Če pa ste ugotovili, da brez čebel nikakor in absolutno ne bo šlo, niti če živite v mestu, potem pa, kaj naj rečem, sočustvujem z vami ter vašimi bližnjimi – in dobrodošli v našem društvu! ◆